

## PRIS PÅ LOVPÅLAGT RENOVASJON FOR 2021

### Sammendrag

Renovasjonsgebyret består av en renovasjonspris til BIR og eventuelt et påslag for oppgaver kommunene utfører selv (gebyrinnkreving/administrasjon og etterdrift/forvaltning av nedlagte avfallsdeponier).

Styret i BIR AS har vedtatt at prisen på lovpålagte tjenester økes med 5% nominelt. Prisen på gjenvinningsstasjonene holdes nominelt uendret i 2021 for husholdningskunder.

BIR ser at den gode effekten av å ha en differensiert prisingsmodell står seg. Blant annet medfører det bedre kildesortering og mer fornøyde kunder.

Et grunngebyr inkl. 12 tømminger (en tømming pr mnd.) vil koste kr. 2.219,- inkl. mva i fleksibel gebyrmodell i kommunene i 2021. En tømming av en restavfallsbeholder ut over inkluderte tømminger vil koste kr 27,78 og ett kilo restavfall for storbeholdere vil koste kr 1,38 i 2021 (begge priser eks. mva.). For perioden 2017-2021 vil BIR da ha endret prisene på lovpålagt renovasjon med 4,5%. Til sammenligning har konsumprisindeksen økt med 10,7% i samme periode (forventet inflasjon 2020 og 2021 er da 4,0% totalt).

BIR ser at det er svært mye usikkerhet ved utformingen av dette budsjettet. Lovpålagt renovasjon vil uansett prises til selvkost over tid, og dersom inntektene fra energi eller andre ressurser BIR selger øker, vil de økte inntekter redusere kostandene for lovpålagt virksomhet. BIR vil jobbe for å levere gode og samfunnsriktige tjenester til en kostnadseffektiv pris. BIR sine eierkommuner skal være blant de kommunene med lavest pris på lovpålagt renovasjon. Det vil de være også i 2021, samt i perioden 2022 - 2024.

### Forutsetninger for budsjett lovpålagt renovasjon 2021

De 7 kommunene som eier BIR-konsernet har gitt BIR AS enerett for utførelse av den lovpålagte renovasjonstjenesten. BIR AS har videre tildelt deler av denne eneretten til driftsselskapene BIR Avfallsenergi AS, BIR Nett AS, BIR Privat AS og BIR Transport AS.

Rammebudsjettet vedtas av styret i BIR AS. Rammebudsjett for lovpålagt renovasjon er utarbeidet etter innspill fra alle driftsselskaper som har aktiviteter innenfor lovpålagte renovasjon.

Budsjettet for lovpålagt renovasjon er i sin helhet bygget på prinsippet om selvkost.

Rammebudsjettet for lovpålagt renovasjon viser forventet inntekt- og kostnadsutvikling for lovpålagt renovasjon gjennom hele BIRs-verdikjede. Verdikjeden er organisert med et morselskap og driftsselskap slik at ansvar og roller for de ulike oppgavene som skal utføres kan defineres på en ryddig måte. Godt fokus på kostnadsstyring og maksimering av potensielle inntektsstrømmer har gitt innbyggerne en lav pris på gode renovasjonstjenester.

Datterselskapet BIR Privat AS har vedtektsfestet at formålet med selskapet er lovpålagte oppgaver og at det ikke er mulig å betale utbytte fra selskapet. BIR Privat AS er også gitt skattefrihet med basis i det vedtektsfestede formålet. Alle regnskapsmessige resultatet for hele den lovpålagte delen av BIR-konsernet avsettes mot selvkostfondet som er tillagt BIR Privat AS ved årsavslutning.

Som en følge av situasjonen med Covid19 ser BIR at det er mer krevende enn ordinært å lage gode prognoser for tiden fremover. BIR-konsernet har aktivitet i en rekke markeder og fremtidig utvikling i disse er usikre. Rammebudsjettet, og langtidsprognosen, er derfor mer usikker enn normalt.

For lovpålagt renovasjon er det budsjettert med et underskudd på -36,6 mnok for 2021 og selvkostfondet vil, dersom resultat blir som budsjettert, være på 19,3 mnok per inngangen av 2022. Langtidsprognosen for lovpålagt del av konsernet viser en plan for benyttelse av selvkostfondet i henhold til selvkostforskriftens retningslinjer.

## Budsjett lovpålagt renovasjon 2021

|                                            | Budsjett 2021       | Budsjett 2020       | Regnskap 2019       |
|--------------------------------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| <b>Inntekter:</b>                          |                     |                     |                     |
| Betaling lovpålagte tjenester              | 397 512 311         | 370 167 449         | 370 728 000         |
| Materialinntekter                          | 22 773 630          | 24 386 089          | 27 976 000          |
| Gjenvinningsstasjoner                      | 29 000 000          | 28 004 504          | 22 924 000          |
| Andre inntekter                            | 5 400 000           | 4 960 000           | 7 932 000           |
| <b>Sum inntekter</b>                       | <b>454 685 941</b>  | <b>427 518 042</b>  | <b>429 560 000</b>  |
| <b>Kostnader:</b>                          |                     |                     |                     |
| Varekostnad behandling internt             | -92 070 000         | -72 016 923         | -74 253 000         |
| Varekostnad transport internt              | -126 055 200        | -114 488 925        | -123 139 911        |
| Varekostnad bossnettet                     | -40 151 286         | -38 776 590         | -36 853 855         |
| Varekostnad kunde og gjenvinningsstasjoner | -233 062 099        | -224 947 575        | -227 367 469        |
| <b>Sum driftskostnader</b>                 | <b>-491 338 585</b> | <b>-450 230 013</b> | <b>-461 614 235</b> |
| <b>Driftsresultat</b>                      | <b>-36 652 644</b>  | <b>-22 711 971</b>  | <b>-32 054 235</b>  |
| <b>Finans:</b>                             |                     |                     |                     |
| Finansinntekter                            | 100 000             | 1 300 320           | 2 335 641           |
| Finanskostnader                            | -30 000             | -90 000             | -78 518             |
| <b>Sum finans</b>                          | <b>70 000</b>       | <b>1 210 320</b>    | <b>2 257 123</b>    |
| <b>Resultat lovpålagt</b>                  | <b>-36 582 644</b>  | <b>-21 501 651</b>  | <b>-29 797 112</b>  |

Vesentlige endringer på budsjett 2021 i forhold til budsjett 2020 og regnskap 2019 kan oppsummeres som følger:

Inntekt for lovpålagte tjenester er i oversikten økt med 26,8 mnok fra regnskap 2019 og 27,3 mnok fra budsjett 2020. Dette skyldes i hovedsak at prisen på lovpålagte fakturerbare tjenester øker med 5 % fra 2020, i tillegg til en forventet kundevekst på 0,7 % p.a.

Prisen på lovpålagt renovasjon er foreslått økt med 5,0% nominelt. En forventet inflasjon på 2,5% vil da medføre en økning i realpris på fakturerbar lovpålagt renovasjon på 2,5%. Prisen på gjenvinningsstasjonene foreslås nominelt uendret for lovpålagte kunder, noe som medfører en realprisnedgang på denne tjenesten på 2,5 %.

Varekostnad behandling internt er knyttet til behandling av brennbart restavfall fra rute og gjenvinningsstasjoner, rent trevirke og hageavfall, samt de typer farlig avfall som BIR Avfallsenergi AS har konsesjon for å behandle. For 2021 er det budsjettet med 20,0 mnok mer i behandlingskostnad internt enn budsjett 2020 og 17,8 mnok mer enn regnskap 2019.

BIR ser at forventede energiinntekter reduseres kraftig i 2020 og vi forventer at inntektene også i 2021 vil bli betydelig lavere enn i 2019. Energiinntektene påvirker behandlingskostnadene og kommer derfor til fradrag i behandlingskostnadene. For regnskap 2019 var lovpålagt sin andel av energiinntektene på 34 mnok, mens forventning for 2021 er på 16 mnok. BIR har budsjettet med en gjennomsnittlig energipris på 21 øre/kwh for 2021.

Skattedirektoratet sendte 5.mai 2020 et forslag om gjeninnføring av sluttbehandlingsavgift på behandling av avfall på høring. Avgiften er foreslått til 120 kr/tonn avfall. Denne mulige avgiften vil medføre en økt kostnad for lovpålagt del av konsernet på 9,6 mnok. Dette er ikke inkludert i dette rammebudsjettet.

Varekostnad transport internt er økt med 2,9 mnok fra regnskap 2019 til budsjett 2021. Den lave økningen skyldes forventning om lav lønnsvekst og det faktum at Sund ikke lenger skal betjenes av BIR Transport AS.

Økningen i varekostnad bosnett skyldes i hovedsak åpning av nye deler av bosnettet i Bergen sentrum. Ved åpning av nye rørstrekk og terminaler påløper det kapitalkostnader i for av avskrivninger og selvkostrente. Økningen forventes å være på 3,3 mnok fra regnskap 2019. Økningen er lav selv om flere store rørstrekk åpnes i 2020 og 2021. Dette skyldes en budsjettet lav selvkostrente for perioden.

Varekostnad kunde og gjenvinningsstasjoner er knyttet til drift av gjenvinningsstasjoner, kundeservice og fakturering samt drift- og vedlikehold av returpunkt. Budsjetterte kostnader er 8,1 mnok høyere enn budsjett 2020 og 5,7 mnok høyere enn regnskap 2019.

Med overstående forutsetninger vil lovpålagt renovasjon oppnå et negativt resultat på -36,6 mnok.

Selvkostfondet på lovpålagt renovasjon i BIR-konsernet vil med budsjettforutsetningene for 2020 og 2021 da være på 19,3 mnok ved utgangen av 2021. Prognoser for 2020 tilsier dog at lovpålagt resultat vil bli vesentlig dårligere enn budsjettet for året slik at selvkostfondet kan være negativt ved inngangen til 2022.

## Gebyrregulativ for lovpålagt renovasjon, detaljerte satser

Det innføres ingen nye varekoder i 2021. Men varekode for levering av avfall i svart sekk utgår.

Det vil ikke lengre være mulighet for levering av avfall i svart sekk på våre gjenvinningsstasjoner, ei heller mot betaling. Dette er for å hindre at farlig avfall og EE-avfall leveres som restavfall, og er et nødvendig tiltak for å redusere brannrisiko. Disse avfallstypene inneholder også miljøfarlige stoffer som skal håndteres forskriftsmessig. Ved å avslutte levering i svarte sekker sikre vi at mest mulig avfall blir korrekt kildesortert og går til gjenvinning. På grunn av dette utgår varekode for levering i svart sekk på gjenvinningsstasjonene.

## Gebyrutvikling i andre kommuner

I nedenstående tabell er det vist en sammenligning av renovasjonsgebyr mellom de store byene, samt gebyrnivået for en del omegnskommuner rundt Bergen.

(NB: Det er knyttet noe usikkerhet til KOSTRA-tallene, bl.a. fra Trondheim kommune. Gebyret for Trondheim er fra sentrale strøk som er mest sammenlignbart med Bergen kommune. Noen kommuner har også avvikende renovasjonsordning, bl. med tømning av restavfall hver annen uke. Tallene fra Oslo inkl. standplassgebyr.)

|                                | Årsgebyr renovasjon |      |      |      |      |      |      |      |
|--------------------------------|---------------------|------|------|------|------|------|------|------|
|                                | 2013                | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 |
|                                |                     |      |      |      |      |      |      |      |
| Oslo                           | 3465                | 3832 | 4312 | 4613 | 4614 | 4504 | 5540 | 5797 |
| Bergen                         | 2639                | 2731 | 2599 | 2657 | 2657 | 2630 | 2584 | 2610 |
| Trondheim                      | 2856                | 2856 | 2942 | 3290 | 4281 | 3296 | 4812 | 4810 |
| Stavanger                      | 2753                | 2780 | 2780 | 2822 | 2879 | 2937 | 2996 | 3085 |
| Fjell/Øygarden<br>(Øyvar 2020) | 2827                | 2661 | 2714 | 2777 | 2714 | 2768 | 2454 | 2823 |
| Nordhordl. &<br>Gulen (NGIR)   | 3450                | 3450 | 3350 | 3720 | 3680 | 4360 | 4360 | 4360 |

Vi ser at virkningen av fleksibel gebyrmodell står seg og Bergen kommune ligger stabilt på 27 tømminger pr år av restavfallsspann. En kunde som velger å benytte alle muligheter for tømning (52-53 ganger pr år) med et gebyr på kr 3437,- betaler i 2020 et lavere gebyr enn Oslo, Trondheim og NGIR. Tallene indikerer at renovasjonsgebyrene i BIR-området er på et konkurransedyktig nivå.

## Investeringer lovpålagt

| Investeringer lovpålagt 2021 | Inventar, utstyr og IT | Biler og maskiner | Oppsamlings- utstyr | Gjenvinnings- stasjoner | Bygg og eiendom | Tomt      | Bossnett   | Summer      |
|------------------------------|------------------------|-------------------|---------------------|-------------------------|-----------------|-----------|------------|-------------|
| BIR AS lovpålagt             | 4 000 000              |                   |                     | 48 000 000              | 220 000 000     |           |            | 272 000 000 |
| BIR Privat AS                | 6 450 000              | 8 125 000         | 16 320 000          | 1 500 000               |                 | 1 000 000 |            | 33 395 000  |
| BIR Transport AS             | 3 000 000              | 34 000 000        |                     |                         |                 |           |            | 37 000 000  |
| BIR Nett AS                  |                        |                   |                     |                         |                 |           | 63 000 000 | 63 000 000  |
| BIR Avfallsenergi AS         | 5 000 000              | 7 000 000         |                     |                         |                 |           |            | 12 000 000  |
| Sum investeringer            | 18 450 000             | 49 125 000        | 16 320 000          | 49 500 000              | 220 000 000     | 1 000 000 | 63 000 000 | 417 395 000 |

Investeringer knyttet til drift av den lovpålagt virksomhet foretas i de enkelte driftsselskap.

Investeringer i eiendom gjøres i morselskap.

Totalt lovpålagt investeringsbudsjett for 2021 er på 417,4 mnok mot budsjettert 355,5 mnok i 2020.

Forventet investering i rørstrekk til bossnettet utgjør 63,0 mnok, samtidig budsjetteres det med investeringer i et kontor- og terminalbygg på Nygårdstangen på 140 mnok for 2021. Investeringen i bossnettet i Bergen sentrum ferdigstiller blått nett, samtidig som store deler av grønt nett er bygget ut. Ved åpning av grønn terminal i 2023 vil mesteparten av grønt nett også være ferdig utbygget. Samtidig er det utarbeidet en modell for hvordan bygging av fremtidige nett skal gjøres uten at prisen på lovpålagte tjenester øker. Denne modellen benyttes ved utbyggingen på Minde, og BIR Nett AS regner med at den kan benyttes også andre steder i årene fremover.

BIR AS bygger nytt drifts- og verkstedbygg på Espehaugen. Forventet investeringsbeløp i 2021 på dette er 80 mnok. All innsamlingsaktivitet i BIR Transport AS vil samles her. Drift- og håndtering av beholdere og logistikkdelen av BIR Privat AS vil også ha dette som sitt arbeidssted.

BIR Privat AS ønsker å videreutvikle kundetilbudet i tiden fremover iht. intensjoner i overordnede strategier, samt avfalls- og ressursstrategien. Hjemmehenting av glass og metall, samt matavfall vil piloteres og utformes. Utvikling av tjenester og videre implementering av gebyrmodellen forutsetter kontroll på, og god drift av, avfallsinfrastrukturen. BIR Privat AS har vedtatt at selskapet skal eie moderne oppsamlingsenheter for å håndtere drift av disse selv. Utbygging av moderne avfallsløsninger i fellesløsninger og på hyttepunkt vil bli prioritert i 2021. Totalt forventes det å brukes 10 mnok på slike løsninger.

BIR Transport AS planlegger å skifte ut en del av utdatert bilpark. Dessverre er det ennå ikke utviklet serieproduksjon av fossilfrie renovasjonsbiler. Det vil likevel bli lagt stor vekt på å søke å få bestilt flere spesialbygde fossilfrie biler, men hovedtyngden av våre nyinvesteringer vil ennå måtte kjøpes med fossil drivlinje. Dette skyldes både det faktum at vi har lange kjøreavstander i utkanten av BIR-området samt at vi ikke kan tillate oss selv å ensidig investere i spesialbygde elektriske biler som utvikles/leveres av en liten og sårbar produsent. Totale investeringer i bilpark forventes å bli 34 mnok i 2021.

Investeringer i BIR Avfallsenergi AS er i hovedsak knyttet til oppgradering av kontrollrom og driftsutstyr.

## Generasjonsprinsippet

Den lovpålagte delen av BIR skal overholde generasjonsprinsippet. Dette medfører at dagens kunder skal betale det tjenesten koster og ikke overføre kostnader til fremtidige generasjoner eller betale for fremtidige kunders avfallsløsning.

BIR har opparbeidet et selvkostfond som en følge av effektiv drift, forsinkelse i investeringsplan og økte inntekter i verdikjeden.

Det er budsjettet med selvkostfond på 55,97 mnok ved utgangen av 2020, og med budsjettet underskudd på lovpålagte tjenester i 2021 forventes det at selvkostfondet er på 19,32 mnok ved utgangen av 2021.

Gjennomførte investeringer i terminal for grønt nett, kontorbygg, nytt driftsbygg og oppgradering av gjenvinningsstasjoner blir drifts satt i perioden, samtidig blir det vesentligste av blått og grønt nett satt i drift innen 2025. Dette medfører økte kostnader i form av avskrivninger, selvkostrente og drift.

BIR planlegger også oppstart av matinnsamling fra husholdningene samt en løsning for hjemmeinnsamling av glass og metall. Begge disse kundetilbudene forventes satt i drift i løpet av 2023. Selv om dette vil gi mulighet for bedre ressursutnyttelse og kundebehandling vil netto kostnader i form av oppsamling, innsamling og behandling øke.

Som følge av disse faktorene må det forventes en prisøkning på fakturerbare tjenester også i årene 2022 - 2024. Vi anser denne økningen som nødvendig for å kunne tilby de utvidede tjenestene, opprettholde generasjonsprinsippet, og dermed få et balansert selvkostfond.